Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (yhdeksäs jaosto)

16 päivänä tammikuuta 2014*

Maatalous — Asetus (EY) N:o 1698/2005 — Maaseuturahasto — Paikallisten toimintaryhmien oikeudelliseen muotoon liittyvät vaatimukset — Kyseisten vaatimusten muuttaminen — Jäsenvaltioiden toimivalta — Rajat

Asiassa C-24/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Unkari) on esittänyt 3.1.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.1.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit kft.

vastaan

Vidékfejlesztési miniszter,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit J. Malenovský ja A. Prechal (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkiasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä työjärjestyksensä 53 artiklan 2 kohdan ja 99 artiklan nojalla,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20.9.2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 (EUVL L 277, s. 1) ja asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 15.12.2006 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1974/2006 (EUVL L 368, s. 15) tulkintaa.

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit kft. (jäljempänä DZNLN) ja vidékfejlesztési miniszter (maaseudun kehittämisen ministeri) ja joka koskee jälkimmäisen päätöstä peruuttaa DZNLN:n tunnustaminen paikalliseksi toimintaryhmäksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetus N:o 1698/2005 sisältää maaseuturahastosta myönnettävää tukea koskevat säännöt.

4 Kyseisen asetuksen 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maaseuturahasto toimii jäsenvaltioissa maaseudun kehittämisohjelmien välityksellä. Ohjelmissa pannaan täytäntöön maaseudun kehittämisstrategia toimenpiteillä, jotka on ryhmitelty IV osastossa määriteltyjen toimintalinjojen mukaan. Maaseuturahastosta haetaan tukea näiden toimintalinjojen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kunkin maaseudun kehittämisohjelman voimassaolon on ajoituttava 1 päivän tammikuuta 2007 ja 31 päivän joulukuuta 2013 väliselle kaudelle.”

5 Asetuksen N:o 1698/2005 61 artiklassa säädetään toimintalinjan 4 tukijärjestelmästä ”Leader” seuraavaa:

”Leader-lähestymistapa muodostuu vähintään seuraavista osatekijöistä:

a) tarkoin määritellyille seutukunnallisille maaseutualueille suunnatut aluekohtaiset paikalliset kehittämisstrategiat;

b) paikalliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, (jäljempänä ’paikalliset toimintaryhmät’);

c) alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa, jossa paikallisten kehittämisstrategioiden laatimista ja täytäntöönpanoa koskeva päätöksentekovalta kuuluu paikallisille toimintaryhmille;

d) monialainen strategian suunnittelu ja täytäntöönpano, joka perustuu paikallisen elinkeinoelämän eri alojen toimijoiden ja hankkeiden väliseen vuorovaikutukseen;

– –

g) paikallisten kumppanuuksien verkottaminen.”

6 Asetuksen N:o 1698/2005 62 artiklassa, jonka otsikkona on ”Paikalliset toimintaryhmät”, säädetään seuraavaa:

”1. Paikalliset toimintaryhmät panevat täytäntöön kumppanuuteen perustuvan paikallisen kehittämisen lähestymistavan noudattaen seuraavia vaatimuksia:

a) niiden on ehdotettava yhdennettyä paikallista kehittämisstrategiaa, joka perustuu vähintään 61 artiklan a–d sekä g alakohdassa lueteltuihin tekijöihin, ja vastattava sen täytäntöönpanosta;

b) niiden on oltava Leader II -aloitteessa – –, Leader+-aloitteessa – – tai Leader-lähestymistavan mukaisesti jo hyväksyttyjä ryhmiä taikka uusia ryhmiä, joiden on edustettava kyseisen alueen eri sosiaalis-taloudellisiin piireihin kuuluvia toimijoita. Talouselämän edustajien ja

työmarkkinaosapuolten sekä muiden kansalaisyhteiskunnan edustajien, kuten viljelijöiden, maaseudulla asuvien naisten, nuorten sekä heidän yhdistystensä, osuuden on päätöksentekotasolla oltava vähintään 50 prosenttia paikallisten yhteistyökumppanien osuudesta;

c) niiden on osoitettava pystyvänsä määrittelemään ja panemaan täytäntöön alueen kehittämisstrategia.

2. Hallintoviranomaisen on varmistettava, että paikalliset toimintaryhmät joko valitsevat itselleen hallinnollisen tai taloudellisen johtajan, jolla on valmiudet hallinnoida julkisia avustuksia ja varmistaa kumppanuuden moitteeton toiminta, tai kuuluvat oikeudellisesti järjestettyyn rakenteeseen, jonka perussäännöissä varmistetaan kumppanuuden moitteeton toiminta ja valmiudet hallinnoida julkisia varoja.

– –

4. Paikallisten toimintaryhmien on valittava strategian mukaisesti rahoitettavat hankkeet. Ne voivat valita myös yhteistyöhankkeita.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 DZNLN on voittoa tavoittelematon rajavastuuyhtiö, jonka aseman paikallisena Leader-toimintaryhmänä Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága (maaseudun kehittämisohjelmasta ”Uusi Unkari” vastaava viranomainen) tunnusti 26.9.2008 päivätyllä päätöksellään.

8 DZNLN on sen jälkeen toiminut paikallisena Leader-toimintaryhmänä sekä unionin oikeudessa että kansallisessa oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti.

9 Edellä mainittu tunnustaminen peruutettiin DZNLN:ltä 26.4.2012 päivätyllä päätöksellä, joka tuli voimaan 30.4.2012, sillä perusteella, että maaseudun kehittämisen ministerin asetuksen 54/2011 2 §:n 1–3 momentin mukaan kyseisestä päivästä lukien paikallisen Leader-toimintaryhmän asemassa voivat olla ainoastaan yhdistykset, mikä sulkee siis pois muun muassa DZNLN:n kaltaiset yksiköt, jotka toimivat voittoa tavoittelemattoman yhtiön muodossa.

10 Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Budapestin hallinto- ja työtuomioistuin), jossa DZNLN nosti kanteen kyseisestä päätöksestä, pohtii päätöksen yhteensopivuutta asetusten N:o 1698/2005 ja N:o 1974/2006 kanssa. Kyseinen kansallinen tuomioistuin on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko [asetuksia N:o 1698/2005 ja N:o 1974/2006] tulkita siten, että maatalouden tukijärjestelmien yhteyteen perustetut paikalliset toimintaryhmät voivat toimia jäsenvaltiossa ainoastaan tietyssä lakisääteisessä muodossa?

2) Voidaanko edellä mainittujen asetusten perusteella ottaa käyttöön erilainen kohtelu, joka perustuu siihen, että jäsenvaltion lainsäätäjä tunnustaa vain tietyn oikeudellisen muodon omaaville elimille paikallisen toimintaryhmän aseman, säätämällä näin ankarammista tai muista vaatimuksista kuin ne, joista on säädetty asetuksen N:o 1698/2005 62 artiklan 1 kohdassa?

3) Onko edellä mainittujen asetusten mukaan riittävää, että paikallinen toimintaryhmä täyttää jäsenvaltiossa vain asetuksen N:o 1698/2005 62 artiklan 1 kohdan edellytykset? Voiko jäsenvaltio rajoittaa tätä säännöstä asettamalla 62 artiklan 1 kohdassa vahvistetut edellytykset täyttävälle elimelle muita muodollisia tai oikeudellisia vaatimuksia?

4) Voidaanko edellä mainittuja asetuksia tulkita siten, että jäsenvaltio voi harkintansa mukaan päättää siitä, että asetuksen N:o 1698/2005 62 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttävä paikallinen toimintaryhmä, joka on koko toimintansa ajan muuten noudattanut kaikkia toimintaa koskevia jäsenvaltion ja unionin oikeussääntöjä, lakkautetaan kyseisessä säännöksessä säädetyistä edellytyksistä huolimatta, ja sallia vain uudessa oikeudellisessa muodossa olevien paikallisten toimintaryhmien toiminnan?

5) Voidaanko edellä mainittuja asetuksia tulkita siten, että jäsenvaltio voi jo käynnissä olevien tukiohjelmien tai ohjelmakauden aikana myös tarvittaessa muuttaa oikeussääntöjä, joiden mukaisesti paikalliset toimintaryhmät toimivat?

6) Millä tavoin edellä mainittuja asetuksia on tulkittava siinä tapauksessa, että aiemmin tehokkaasti ja laillisesti toiminut paikallinen toimintaryhmä lakkautetaan? Miten menetellään tällaisessa tapauksessa paikallisen toimintaryhmän antamien sitoumusten ja hankkimien oikeuksien kanssa, kun otetaan erityisesti huomioon lakkautettujen elimien määrä?

7) Voidaanko [asetuksen N:o 1698/2005] 62 artiklan 2 kohtaa tulkita siten, että sellainen jäsenvaltion oikeussääntö voidaan hyväksyä ja katsoa lailliseksi, jonka mukaan voittoa tavoittelemattoman yhtiön muodossa toimivan paikallisen Leader-toimintaryhmän on vuoden määräajassa muutettava toimintansa yhdistysmuotoiseksi sillä perusteella, että yhdistysmuoto on yhteisömuotona ainoa, jolla kyetään asianmukaisesti takaamaan paikallisten kumppaneiden verkottuminen, koska voimassa olevan Unkarin oikeuden mukaan yhtiön ensisijaisena päämääränä on voiton tuottaminen eikä uusien jäsenten julkinen etsintä ja liittyminen ole mahdollista tällaisten taloudellisten intressien vuoksi?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

11 Aluksi on mainittava yhtäältä, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaan on niin, että jos ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä. Kyseistä määräystä on sovellettava käsiteltävässä asiassa ensimmäiseen, toiseen, kolmanteen, neljänteen, viidenteen ja seitsemänteen ennakkoratkaisukysymykseen.

12 Toisaalta työjärjestyksen 53 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos vaatimuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista sen perustellulla määräyksellä. Kyseistä määräystä on sovellettava käsiteltävässä asiassa kuudenteen ennakkoratkaisukysymykseen.

Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys

13 Ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksia N:o 1698/2005 ja N:o 1974/2006 tulkittava siten, että niissä edellytetään sellaisten kansallisten säännösten antamista, joiden mukaan paikallisella toimintaryhmällä, joka täyttää kaikki asetuksen N:o 1698/2005 62 artiklan 1 kohdassa luetellut edellytykset, on velvollisuus järjestäytyä tiettyyn oikeudelliseen organisaatiomuotoon ja muita tähän liittyviä velvollisuuksia, taikka kielletään tai sallitaan tällaisten säännösten antaminen.

14 Tässä yhteydessä on muistutettava ensinnäkin, että vaikka asetusten säännöksillä on niiden luonteen ja niillä unionin oikeuslähteiden järjestelmässä olevan tehtävän nojalla yleensä välitön oikeusvaikutus kansallisissa oikeusjärjestyksissä ilman, että kansallisten viranomaisten olisi ryhdyttävä

täytäntöönpanotoimiin, asetusten tiettyjen säännösten täytäntöönpano voi kuitenkin edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat tällaisia toimia (ks. mm. asia C-592/11, Ketelä, tuomio 25.10.2012, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

15 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa tältä osin, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa asetuksen täytäntöönpanotoimia, jos toimet eivät haittaa asetuksen välitöntä sovellettavuutta, jos niillä ei peitellä sitä, että kyseessä on unionin oikeuden toimi, ja jos niissä täsmennetään kyseisessä asetuksessa jäsenvaltioille annetun harkintavallan käyttöä asetuksen säännöksissä asetetuissa rajoissa (em. asia Ketelä, tuomion 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

16 Määritettäessä sitä, estävätkö, edellyttävätkö vai sallivatko asetuksen merkitykselliset säännökset, että jäsenvaltiot toteuttavat tiettyjä täytäntöönpanotoimia, ja – etenkin viimeksi mainitussa tilanteessa – sitä, kuuluuko asianomainen toimi kullekin jäsenvaltiolle annetun harkintavallan piiriin, perustana on käytettävä näitä säännöksiä, tulkittuna asetuksen tavoitteiden mukaisesti (em. asia Ketelä, tuomion 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

17 Toiseksi on muistutettava, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 51 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Jäsenvaltioiden on myös tällaisen soveltamisen yhteydessä varmistettava unionin yleisten oikeusperiaatteiden, kuten muun muassa yhdenvertaisen kohtelun, oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden sekä suhteellisuusperiaatteen, noudattaminen (ks. mm. asia C-313/99, Mulligan ym., tuomio 20.6.2002, Kok., s. I-5719, 46 kohta ja asia C-241/07, JK Otsa Talu, tuomio 4.6.2009, Kok., s. I-4323, 46 kohta).

18 Kun otetaan huomioon tämän määräyksen 15 ja 16 kohdassa mainitut tekijät, on ensin muistutettava, että asetuksessa N:o 1698/2005 ei anneta sääntöjä, jotka koskevat tiettyä oikeudellista muotoa, joka paikallisilla toimintaryhmillä olisi oltava. Kyseisessä asetuksessa rajoitutaan tältä osin toteamaan 62 artiklan 2 kohdassa, että hallintoviranomaisen on varmistettava, että paikalliset toimintaryhmät joko valitsevat itselleen hallinnollisen tai taloudellisen johtajan, jolla on valmiudet hallinnoida julkisia avustuksia ja varmistaa kumppanuuden moitteeton toiminta, tai kuuluvat oikeudellisesti järjestettyyn rakenteeseen, jonka perussäännöissä varmistetaan kumppanuuden moitteeton toiminta ja valmiudet hallinnoida julkisia varoja.

19 Kun otetaan huomioon erityisesti hallintoviranomaiselle kyseisellä säännöksellä annettu valinnanvara, asetusta N:o 1698/2005 ei näin ollen voida tulkita siten, että siinä edellytetään jäsenvaltioiden säätävän, että paikallisten toimintaryhmien olisi järjestäydyttävä tiettyyn oikeudelliseen muotoon.

20 Tämä jälkeen on todettava, että kyseistä 62 artiklan 2 kohtaa ei voida tulkita myöskään siten, että siinä estettäisiin se, että jäsenvaltiot edellyttävät paikallisten toimintaryhmien järjestäytyvän tiettyyn oikeudelliseen muotoon ja suosivat siten jompaakumpaa kahdesta säännöksessä mainitusta menettelytavasta.

21 Kuten itse kyseisen artiklan 62 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee, sen tarkoituksena on ainoastaan varmistaa kumppanuuden moitteeton toiminta ja sen valmiudet hallinnoida julkisia varoja.

22 Kun otetaan huomioon erityisesti asetuksen N:o 1698/2005 61 artiklan ja 62 artiklan 1 kohdan sisältö, josta ilmenee, että paikallinen toimintaryhmä on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus, johon sisältyy suuri kirjo erilaisia yksityisen sektorin kumppaneita ja jolla on oltava päätäntävaltaa ja valmiudet määritellä ja panna täytäntöön paikallinen kehittämisstrategia, josta se on vastuussa, on todettava, että velvollisuus turvautua tiettyyn oikeudelliseen muotoon tällaisen ryhmän perustamiseksi on omiaan myötävaikuttamaan erityisen tehokkaasti kyseisen tarkoituksen toteutumiseen. Tällaisen velvollisuuden asettaminen kuuluu tältä osin lähtökohtaisesti siihen harkintavaltaan, joka jäsenvaltioilla on niiden pannessa täytäntöön asetusta N:o 1698/2005.

23 Lopuksi on muistutettava kysymyksestä, ovatko kansalliset viranomaiset pääasiassa kyseessä olevan kaltaista lainsäädäntöä antaessaan toimineet sen harkintavallan rajoissa, joka niillä siten on asetuksen N:o 1698/2005 täytäntöönpanossa, että – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – jotta unionin oikeutta voitaisiin tulkita siten, että tulkinta olisi kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen, sen on etenkin määritettävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeussäännöt tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat (ks. mm. asia C-380/05, Centro Europa 7, tuomio 31.1.2008, Kok., s. I-349, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 On syytä todeta tästä, että lukuun ottamatta toteamusta siitä, että asetuksen 54/2011 2 §:n 1–3 momentista seuraa, että 30.4.2012 alkaen paikallisen Leader-toimintaryhmän asemassa voivat olla ainoastaan yhdistyksen oikeudellisessa muodossa toimivat yksiköt, ennakkoratkaisupyyntö ei kuitenkaan sisällä mitään tietoja muista ehdoista ja säännöksistä, jotka ovat ominaisia näin luodulle uudelle oikeudelliselle kehykselle, eikä siinä täsmennetä enempää niitä erityisiä oikeudellisia ominaispiirteitä, jotka ”yhdistyksillä” on oltava sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan. Ennakkoratkaisupyyntö ei sitä paitsi sisällä lainkaan täsmennyksiä, jotka liittyisivät aiempaan sisäiseen oikeudelliseen kehykseen, tai selvää mainintaa syistä, joiden vuoksi toimivaltainen viranomainen korvasi vanhan oikeudellisen kehyksen uudella.

25 Näin ollen on todettava, että ennakkoratkaisupyynnön sisältö ei ole sellainen, että unionin tuomioistuin voisi sen nojalla antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle laajempia ohjeita kuin tämän määräyksen 15–17 kohdassa jo mainitut yleisluonteiset ohjeet.

26 Tästä on huomautettava erityisesti, että ennakkoratkaisupyynnöissä annetut tiedot eivät ole tarpeen ainoastaan siksi, että unionin tuomioistuin voisi niiden perusteella antaa vastauksia, joista on hyötyä, vaan myös siksi, että jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla, joita asia koskee, on näiden tietojen perusteella mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin niin, että unionin tuomioistuimen on huolehdittava siitä, että tämä mahdollisuus turvataan, kun otetaan huomioon se, että edellä mainitun määräyksen nojalla ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi näille osapuolille (ks. erityisesti C-116/00, Laguillaumie, määräys 28.6.2000, Kok., s. I-4979, 14 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Sillä, että Unkarin hallitus keskittyi kirjallisissa huomautuksissaan selvittämään tarkemmin sisäistä sääntelykehystä, jonka tunteminen on välttämätöntä, jotta voidaan antaa tarvittaessa tarkempia vastauksia ennakkoratkaisukysymyksissä esitettyihin pohdintoihin, ei voida tältä osin paikata edellä mainittuja puutteita ennakkoratkaisupyynnössä.

28 On lisäksi todettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksissä viitataan muodollisesti asetukseen N:o 1974/2006, kyseinen tuomioistuin ei ole yksilöinyt ennakkoratkaisukysymyksissä eikä ennakkoratkaisupyynnön tekstissä kyseisen asetuksen säännöstä, jonka tulkintaa se erityisesti pyytäisi, eikä ole etenkään selittänyt lainkaan, mikä se katsoo tällaisen säännöksen ja pääasian tai sen kohteen välisen yhteyden olevan. Näin ollen asetusta N:o 1974/2006 koskevia kysymyksiä ei ole tarpeen arvioida.

29 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmeen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1698/2005 säännöksiä ja erityisesti sen 61 ja 62 artiklaa on tulkittava siten, että niissä ei edellytetä eikä lähtökohtaisesti kielletä sellaisten kansallisten säännösten antamista, joissa säädetään, että paikallinen toimintaryhmä, joka täyttää kaikki kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdassa luetellut edellytykset, voi toimia vain tietyssä oikeudellisessa muodossa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistuttava siitä, että kun otetaan huomioon tällaisen lainsäädännön kaikki merkitykselliset ominaispiirteet, sillä ei estetä asetuksen välitöntä sovellettavuutta ja siinä täsmennetään itse asetuksessa jäsenvaltioille annetun harkintavallan

käyttöä asetuksen säännöksissä asetetuissa rajoissa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on myös varmistuttava siitä, että kyseinen kansallinen lainsäädäntö on perusoikeuskirjan määräysten ja unionin yleisten oikeusperiaatteiden mukainen.

Neljäs, viides ja seitsemäs kysymys

30 Neljännellä, viidennellä ja seitsemännellä kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko unionin oikeuden vastaista, että kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään, että paikalliset toimintaryhmät voivat toimia vain tietyssä oikeudellisessa muodossa, sovelletaan vuoden siirtymäajan jälkeen paikallisiin toimintaryhmiin, jotka on perustettu pätevästi toisessa oikeudellisessa muodossa aiemman kansallisen lainsäädännön nojalla, vaikka tukiohjelmat ja niihin liittyvä ohjelmakausi ovat käynnissä.

31 Kuten tämän määräyksen 17 kohdasta ilmenee, jäsenvaltioiden on pääasiassa kyseessä olevan kaltaista lainsäädäntöä antaessaan muun muassa varmistettava perusoikeuskirjan ja unionin yleisten oikeusperiaatteiden noudattaminen.

32 Näihin yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluu oikeusvarmuuden periaate, joka edellyttää sitä, että lainsäädäntö, joka aiheuttaa yksityisille epäedullisia seurauksia, on selvää ja täsmällistä ja että sen soveltaminen on yksityisten ennakoitavissa (ks. mm. asia C-17/03, VEMW ym., tuomio 7.6.2005, Kok., s. I-4983, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Oikeuskäytännön mukaan yksityisen ei ole mahdollista luottaa siihen, ettei lainsäädäntöä mitenkään muuteta, vaan ainoastaan kyseenalaistaa tapa, jolla tällaiset muutokset toteutetaan. Oikeusvarmuuden periaate edellyttää tältä osin erityisesti sitä, että lainsäätäjä ottaa huomioon toimijoiden erityistilanteet ja säätää tarvittaessa uusien oikeussääntöjen soveltamista koskevista mukautuksista (ks. em. asia VEMW ym., tuomion 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Tässä asiayhteydessä on todettava, että vuoden siirtymäaika, jotta asianomaiset toimijat voisivat mukautua pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen uuteen lainsäädäntöön, ei lähtökohtaisesti ole kohtuuton.

35 Muista kyseiselle lainsäädännölle ominaisista tekijöistä on todettava, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole toimittanut ennakkoratkaisupyynnössään riittäviä tietoja, jotta unionin tuomioistuin voisi niiden perusteella antaa sille vastauksen, josta on hyötyä ja joka olisi tämän määräyksen 15–17 kohdassa ja kolmeen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen annetussa vastauksessa jo lueteltujen periaatteiden toistamista laajempi.

36 Lukuun ottamatta siirtymäkauden kestoa koskevaa täsmennystä ennakkoratkaisupyynnön sisältämä kuvaus merkityksellisestä kansallisesta oikeudellisesta kehyksestä on nimittäin puutteellinen, kuten tämän määräyksen 24 kohdassa on jo mainittu. On myös todettava, että samasta päätöksestä puuttuivat kaikki tiedot yhtäältä ehdoista, jotka koskevat alkuperäistä tunnustamista paikalliseksi toimintaryhmäksi ja viranomaisten antamia oikeudellisia sitoumuksia, joista DZNLN on hyötynyt tämän asemansa vuoksi, sekä toisaalta konkreettisista seurauksista, joita DZNLN:n kaltaiselle yksikölle voi aiheutua muutoksesta yhdistyksen oikeudelliseen muotoon asetuksella 54/2011 luodussa uudessa oikeudellisessa järjestelmässä tai paikallisen toimintaryhmän ominaisuuden menettämisestä, jos se ei muuta oikeudellista muotoaan.

37 Neljänteen, viidenteen ja seitsemänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, ettei lähtökohtaisesti ole unionin oikeuden vastaista, että kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään, että paikalliset toimintaryhmät voivat toimia vain tietyssä oikeudellisessa muodossa, voidaan soveltaa vuoden siirtymäajan jälkeen paikallisiin toimintaryhmiin, jotka on perustettu toisessa oikeudellisessa muodossa aiemman kansallisen lainsäädännön nojalla, vaikka tukiohjelmat ja niihin liittyvä ohjelmakausi ovat

käynnissä. Näin on kuitenkin vain siltä osin kuin – kun otetaan huomioon erityisesti kyseisten perättäisten kansallisten lainsäädäntöjen ominaispiirteet itsessään ja näiden lainsäädäntöjen konkreettiset vaikutukset – uuden lainsäädännön soveltamisella tällaisiin paikallisiin toimintaryhmiin täsmennetään asetuksessa N:o 1698/2005 jäsenvaltioille annetun harkintavallan käyttöä asetuksen säännöksissä asetetuissa rajoissa ja kun tässä soveltamisessa noudatetaan perusoikeuskirjan määräyksiä ja unionin yleisiä oikeusperiaatteita, minkä tarkistaminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävä.

Kuudes kysymys

38 Kuudennella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, mitä seurauksia asetusten N:o 1698/2005 ja N:o 1974/2006 säännöksistä voi olla paikallisen toimintaryhmän sopimien velvollisuuksien ja sen hankkimien oikeuksien kohtalolle, kun se lakkaa olemasta.

39 Tästä on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklan mukaisessa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. mm. asia C-571/10, Kamberaj, tuomio 24.4.2012, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Unionin tuomioistuimen on kuitenkin oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön. Se yhteistyön henki, jonka on vallittava ennakkoratkaisumenettelyssä, merkitsee näet sitä, että kansallinen tuomioistuin omalta osaltaan ottaa huomioon sen, että unionin tuomioistuimen tehtävänä on myötävaikuttaa lainkäyttöön jäsenvaltioissa eikä antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä (ks. em. asia Kamberaj, tuomion 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Kansallisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö voidaan kuitenkin jättää tutkimatta vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. em. asia Kamberaj, tuomion 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että pääasiassa ovat vastakkain DZNLN ja maaseudun kehittämisen ministeri ja se koskee sellaisen päätöksen lainmukaisuutta, jolla jälkimmäinen peruutti edelliseltä tunnustamisen paikalliseksi toimintaryhmäksi.

43 Mistään ennakkoratkaisupyynnön sisältämästä seikasta ei sitä vastoin ilmene, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ratkaistavana oleva asia koskisi lisäksi tällaisen paikallisen toimintaryhmän antamien sitoumusten ja hankkimien oikeuksien kohtaloa, ja tästä on todettava, että tuomioistuin ei ole osoittanut, miten unionin tuomioistuimelle esitetyllä kuudennella kysymyksellä voisi olla yhteys sen käsiteltävänä olevan asian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. vastaavasti em. asia Kamberaj, tuomion 57 kohta).

44 Näin ollen on katsottava, että kuudes ennakkoratkaisukysymys ei koske unionin oikeuden sellaista tulkintaa, joka olisi objektiivisesti tarpeen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa tehtävää ratkaisua varten (ks. vastaavasti asia C-194/10, Abt ym., määräys 24.3.2011, 37 ja 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Kuudennen ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat siten selvästi.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20.9.2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 säännöksiä ja erityisesti sen 61 ja 62 artiklaa on tulkittava siten, että niissä ei edellytetä eikä lähtökohtaisesti kielletä sellaisten kansallisten säännösten antamista, joissa säädetään, että paikallinen toimintaryhmä, joka täyttää kaikki kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdassa luetellut edellytykset, voi toimia vain tietyssä oikeudellisessa muodossa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistuttava siitä, että kun otetaan huomioon tällaisen lainsäädännön kaikki merkitykselliset ominaispiirteet, sillä ei estetä asetuksen välitöntä sovellettavuutta ja siinä täsmennetään itse asetuksessa jäsenvaltioille annetun harkintavallan käyttöä asetuksen säännöksissä asetetuissa rajoissa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on myös varmistuttava siitä, että kyseinen kansallinen lainsäädäntö on Euroopan unionin perusoikeuskirjan määräysten ja unionin yleisten oikeusperiaatteiden mukainen.

2) Unionin oikeuden vastaista ei lähtökohtaisesti ole se, että kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään, että paikalliset toimintaryhmät voivat toimia vain tietyssä oikeudellisessa muodossa, voidaan soveltaa vuoden siirtymäajan jälkeen paikallisiin toimintaryhmiin, jotka on perustettu toisessa oikeudellisessa muodossa aiemman kansallisen lainsäädännön nojalla, vaikka tukiohjelmat ja niihin liittyvä ohjelmakausi ovat käynnissä. Näin on kuitenkin vain siltä osin kuin – kun otetaan huomioon erityisesti kyseisten perättäisten kansallisten lainsäädäntöjen ominaispiirteet itsessään ja näiden lainsäädäntöjen konkreettiset vaikutukset – uuden lainsäädännön soveltamisella tällaisiin paikallisiin toimintaryhmiin täsmennetään asetuksessa N:o 1698/2005 jäsenvaltioille annetun harkintavallan käyttöä asetuksen säännöksissä asetetuissa rajoissa ja kun tässä soveltamisessa noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan määräyksiä ja unionin yleisiä oikeusperiaatteita, minkä tarkistaminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävä.

Allekirjoitukset